

Nr 30

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 7 februari 1958 dagtecknad proposition, nr 53, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror;

2) förordning angående ändrad lydelse av 14 § 1 och 3 mom. förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt;

3) förordning angående ändrad lydelse av 13 § förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker;

4) förordning om skatt å lagrat lättöl;

5) förordning angående ändring i förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker; samt

6) förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster;

dels ock, bland annat, besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skall från och med den 20 mars 1958 i nedan angiven del erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår.

144	Mineralvatten och kolsyrade, alkoholfria läskedrycker..... 100 liter	33:—
-----	--	------

Propositionen nr 53 har i här berörda delar hänvisats till bevillningsutskottet.

Rörande författningsförslagets lydelse tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (s. 2—9).

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I enlighet med riktlinjer som angivits i propositionen nr 50 framlägges förslag om höjd beskattning av cigaretter, elkraft för borgerliga behov, öl,

starköl, läskedrycker och lotterivinster samt om återinförande av skatten på lagrat lättöl.

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 317 av herr *Helmer Persson m. fl.* och II: 408 av herr *Henning Nilsson* i Gävle *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 53;

2) de likalydande motionerna I: 320 av herr *Lodenus* och fru *Svenson* samt II: 413 av herr *Dickson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsamt utredning om en omläggning av alkoholbeskattningen i enlighet med ett system som konsekvent bygger på de olika dryckernas berusningseffekt förslagsvis enligt den metodik, som presenterats i en i motionerna omnämnd artikel i Alkoholfrågan nr 2/1957, och att Kungl. Maj:t till nästkommande års riksdag framlägger förslag till ändrad beskattning för alkoholhaltiga och alkoholfria drycker i enlighet med vad denna utredning kan ge anledning till;

3) de likalydande motionerna I: 321 av herr *Aastrup* och fru *Gärde Widemar* samt II: 412 av herr *Kollberg*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att 7 § 1 mom. förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker skall erhålla följande lydelse:

»Tillverkare skall — — — såsom kontrollprov.

Vad som — — — beskattningsbara myckenheten.

Från den sålunda angivna skatten må avdrag göras med belopp motsvarande varuskatten å den kvantitet socker, som enligt i deklarationen intagen uppgift åtgått för tillverkning av den beskattningsbara myckenheten läskedrycker.

Å deklarationen — — — med bokföringen»;

4) motionen I: 319 av herr *Hesselbom*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i förslaget till ändrad lydelse av förordningen om allmän energiskatt att i motionen anförda önskemål kan tillgodoses; även som

5) motionen II: 411 av herr *Spångberg m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte avslå förslaget om ändring av skattesatsen för importerad tuggtobak.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande vid riksdagens början väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nämligen

de likalydande motionerna I: 153 av herrar *Jonasson* och *Axel Emanuel Andersson* samt II: 137 av herrar *Eriksson* i Bäckmora och *Jönsson* i Jämtlands Sikås, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att sådana direktiv för elskattens beräkning utfärdas, att densamma icke drabbar de s. k. detaljabonmenterna med högre belopp än vad som avsågs när riksdagen beslöt energiskattens införande».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 319, II: 137, II: 408, II: 411, II: 412 och II: 413.

Till utskottet har inkommit skrifter från Svenska tobaksindustriarbetareförbundet och Svenska bryggareföreningen samt en gemensam skrift från Sveriges vattenfabrikanters riksförbund och Svensk industriförening.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 10

Cigarretter, s. 10—12

Elektrisk kraft, s. 12—13

Malt- och läskedrycker, s. 13—14

Lotterivinster, s. 14

Kontrollkostnader, s. 14—15

Av innehållet i *de förevarande motionerna* må här återges följande.

I de likalydande motionerna I:153 och II:137 anföres, att omedelbart före årsskiftet 1957/58 bekantgjorde statens vattenfallsverk liksom ett flertal större enskilda kraftdistributörer på landsbygden, att detaljtaxorna för leverans av elkraft skulle höjas med ca 20 procent från och med första debiteringsperioden under år 1958. Som en följd av det högre priset på elkraft kommer även elskatten att höjas med ca 20 procent. En sådan kraftig höjning av elskatten för landsbygdens hushåll och småföretag, mindre än ett år efter det skatten genomförts, anser motionärerna inte vara i överensstämmelse med riksdagens mening. Skattehöjningen överstiger väsentligt vad som möjligen skulle kunna anses motiverat med hänsyn till penningvärdets fall.

Till stöd för yrkandet om avslag å propositionen framhålls i de likalydande motionerna I:317 och II:408 bl. a., att de nya skatterna kommer att bli särskilt kännbara för de mindre inkomstagarna och barnfamiljerna. I den offentliga debatten kring skatteförslagen har hävdats att de skattebelagda varorna i huvudsak är s. k. umbärliga varor. Denna argumentering kan enligt motionärernas mening inte godkännas. Den innebär, att mindre inkomstagare skall avstå även från de enklaste njutningsmedel. Cigarretter, lättöl och läskedrycker skulle således betraktas som lyxvaror. Härtill kommer att den nykterhetspolitiska linje, varom riksdagen tidigare varit enig, därigenom brytes.

I de likalydande motionerna I:320 och II:413 anföres bl. a. Målsättningen för 1954 års nykterhetslagstiftningsreform och vissa senare riksdagsbeslut har i hög grad varit att söka länka över konsumtionen

från starkare till svagare alkoholhaltiga drycker eller till helt alkoholfria. I detta syfte beslöts i samband med 1954 års reform, att den tidigare skatten på drycker som Kornett, Kum och andra s. k. lättöl skulle upphöra. I samma syfte beslöt man på hösten 1956 att höja skatten på spritdryckerna. Resultatet av skatteändringarna har otvivelaktigt varit till fördel för nykterhetstillståndet i landet. Konsumtionen av lättöl har gått framåt i betydande omfattning, och man har bestämda belägg för att denna konsumtionsökning i själva verket innebär en viss konsumtionsförskjutning från de starkare maltdryckerna till lättölet. Likaså har man under 1957 kunnat konstatera en fortgående nedpressning av konsumtionen av starksprit.

För att ett skattesystem skall kunna effektivt bidra till en förskjutning av dryckesvanorna till drycker med lägre alkoholhalt bör det konsekvent avvägas så, att köparen varje gång han har att välja mellan en starkare och en svagare dryck får ett påtagligt, av olikhet i beskattningen föranlett incitament att föredra den svagare. Lösningen på problemet synes vara ett system, enligt vilket skatten ökar med stigande alkoholhalt, och detta i sådan takt, att skatten ökar mer än berusningseffekten vid stigande alkoholhalt.

Om man mot bakgrunden därav granskar de förändringar av alkoholbeskattningen, som nu är aktuella, kan man genast konstatera en högst betydande ojämnhet. Visserligen höjer man skatten på de starkare och mellanstarka dryckerna, vilket i och för sig skulle vara ett steg i rätt riktning, men man ökar också skatten på de alkoholsvagare dryckerna starköl och öl. Och därjämte återinförs skatten på lättöl, en dryck, som dock allmänt anses vara ur nykterhetssynpunkt helt ofarlig och i enlighet därmed borde vara fri från alkoholskatt. Man måste sålunda konstatera, att de alkoholsvaga maltdryckerna är kraftigt skattemässigt diskriminerade i förhållande till de andra dryckerna. Det kan befaras, att de skatteinadvertenser, som föreligger, på ett olyckligt sätt motverkar de syften man eftersträvat med de senaste årens nykterhetspolitiska reformer. Med hänsyn härtill anser motionärerna det önskvärt att alkoholbeskattningsfrågan utan dröjsmål grundligt omprövas.

Som motivering för yrkandet i de likalydande motionerna I : 321 och II : 412 framhålles bl. a., att förordningen om skatt å läskedrycker inte såsom varuskatteförordningen innehåller någon avdragsregel för skatt, som erlagts för i framställningen ingående råvara. Sedan nu sockret blivit skattebelagt kommer emellertid söta läskedrycker i samma läge som vissa andra i varuskatteförordningen upptagna produkter, d. v. s. dubbelbeskattning uppkommer, om avdrag ej medges för skattebelagd råvara. Det kan enligt motionärernas mening med fog befaras, att skattehöjningen å läskedrycker, som drabbar ganska priskänsliga varor, kommer att medföra en påtaglig konsumtionsminskning. Med hänsyn härtill torde det inte vara försvarligt att genom sockerskatten dubbelbeskatta söta läskedrycker. På samma sätt som beslutats i fråga om sötsakerna bör det lämpligen ordnas

så, att företagarna i sina deklARATIONER rörande läskedrycksskatt medges göra avdrag för socker, som visas vara förbrukat vid läskedryckstillverkningen. Då priset på läskedrycker härigenom kan hållas lägre, torde minskningen i inkomster av sockerbeskattningen uppvägas av ökade inkomster av läskedrycksbeskattningen.

I motionen I:319 anföres bl. a. För industrikonsumenter med en årlig förbrukning av omkring 40 000 kWh tillämpas ofta en s. k. effektariff, varvid den slutliga avräkningen av förbrukningsavgifterna sker vid kalenderårsskiftet. Den nuvarande ordningen medför extra kostnader för kraftdistributören, då en extra avläsning måste göras den 1 juli för alla sådana konsumenter, vilkas årsförbrukning ligger omkring 40 000 kWh. Enligt propositionen skall den föreslagna höjningen av skattesatsen för s. k. borgenlig förbrukning träda i kraft fr. o. m. den avläsning, som äger rum närmast efter den 19 mars. Många kraftdistributörer tillämpar avläsningsperioder, som börjar omkring en månad före debiteringstillfället. Kraftdistributören måste vid en sträng tolkning av förordningen tillämpa olika skattesatser vid samma debiteringstillfälle beroende på om avläsningen ägt rum före eller efter den 19 mars. Detta kommer att i hög grad komplicera debiteringen särskilt för sådana kraftdistributörer som använder sig av hålkortssystem för debiteringen. De i motionen angivna olägenheterna skulle kunna elimineras om den ändringen företages i förordningen att ordet »beskattningsår» i 14 § utbytes mot »kalenderår» samt att sådan ändring företages i övergångsbestämmelserna, som medger att samma skatteprocent tillämpas för de konsumenter, för vilka avläsning sker i anslutning till debitering omkring den 1 april oberoende av om avläsningen ägt rum före eller efter den 19 mars.

Motionärerna i motionen II:411 framhåller, att förbrukningen av tuggtobak för närvarande är 25 000 kg. Om man multiplicerar detta kilotal med den föreslagna viktskattesänkningen kr. 3:30 per kg, får man fram skattebortfallet för staten, som är cirka 82 000 kronor. Genom den föreslagna åtgärden berövas 25—30 arbetare sitt yrke och stat och kommun de skatteintäkter, som nu erhålles från dessa arbetare. All svensk tuggtobakstillverkning sker nu i Arvika. Ett nedläggande av denna verksamhet skulle medföra ytterligare arbetslöshet på denna plats, där — liksom i omkringliggande ort — industridöden gått hårt fram under senare år. Det finns därför enligt motionärernas uppfattning inget hållbart motiv för bifall till Tobaksmonopolets framställning.

Utskottet

I propositionen nr 50 lämnades en redogörelse för överläggningar som förts mellan företrädare för de demokratiska partierna mot bakgrund av försvarsfrågan. Vid överläggningarna nåddes enighet om att genom för-

höjd indirekt beskattning tillföra budgetens inkomstsida omkring 390 miljoner kronor under 1958/59 och ca 110 miljoner kronor under 1957/58. Propositionen upptog de riktlinjer för beskattningsåtgärdernas utformning varom enighet nåtts. Därjämte framlades författningsförslag beträffande de beskattningsområden där ett snabbt genomförande ansetts erforderligt.

Den nu föreliggande propositionen innehåller förslag rörande de återstående beskattningsområdena. Dessa omfattar cigarretter, malt- och läskedrycker, elektrisk kraft samt lotterivinster.

I sitt över propositionen nr 50 avgivna betänkande nr 10 framhöll utskottet, att det delade uppfattningen att ytterligare statsinkomster av nyss angiven omfattning är erforderliga samt att dessa inkomster bör anskaffas genom höjd indirekt beskattning. Utskottet uttalade vidare, att den verkställda avvägningen beträffande valet av skatteobjekt och fördelningen av skattebelastningen bör kunna godtagas. Denna uppfattning har utskottet inte funnit anledning att frångå. Detta innebär, att utskottet avstyrker bifall till motionerna I: 317 och II: 408.

I detta sammanhang torde lämpligen behandlas motionerna I: 320 och II: 413, vari hemställes om utredning angående en omläggning av alkoholbeskattningen i enlighet med ett system som konsekvent bygger på de olika dryckernas berusningseffekt. Utskottet får i anledning härav erinra om att statsmakterna under senare år eftersträvat att åstadkomma en förskjutning i konsumtionen från starkare till svagare drycker. På beskattningsområdet verkställdes i anslutning till 1954 års beslut om nykterhetspolitiken en allmän översyn med detta syfte. I samma riktning verkade den höjning av spritskatterna som skedde på hösten 1956. Även det förslag om ett mellanöl, som framlades i propositionen nr 143/1957 men avslogs av riksdagen, utformades med samma syfte. Beträffande de nu aktuella beskattningsåtgärderna påpekade utskottet i sitt betänkande nr 10, att det i propositionen nr 50 framlagda förslaget innebar en sådan fördelning att prisförhållandena mellan rusdrycker av olika alkoholhalt i stort sett kunnat hållas oförändrade. Utskottet underströk, att den väsentligaste prishöjningen träffade spritdryckerna samt uttalade vidare att denna prishöjning kunde antagas komma att bidra till en sänkning av vår alltför höga spritkonsumtion med en övergång särskilt till lätta viner som följd. Vad de i propositionen nr 53 framlagda förslagen angår, får utskottet framhålla att de avsedda skattehöjningarna på maltdrycker av klass II och III är obetydliga i jämförelse med skattehöjningarna på spritdrycker och vin samt att prisrelationen — i enlighet med vad motionärerna torde önska — blir gynnsammare för maltdryckerna.

I motionerna uttalas att maltdrycker av klass I borde vara fria från skatt. Utskottet får för sin del uttala, att det funnit anledning till tvekan inför förslaget att återinföra skatten på denna vara, som visat en från nykterhetssynpunkt glädjande konsumtionsutveckling. Det bör emellertid framhållas, att beskattningen av olika drycker inte enbart kan ses som ett nykterhetsproblem. Den har liksom annan punktbeskattning avvägs, bl. a.

med tanke på föreliggande skattekraft. Att maltdrycker av klass I och läskedrycker inbegripits i de nu föreliggande förslagen är följaktligen inte att se som ett nykterhetspolitiskt ståndpunktstagande.

Enligt utskottets mening är de i motionerna anförda synpunkterna beaktansvärda. Beskattningsens nykterhetspolitiska verkningar bör ägnas fortsatt uppmärksamhet. Med det anförda anser sig utskottet ha besvarat motionerna.

I motionerna I: 321 och II: 412 föreslås, att läskedryckstillverkarna skall från läskedrycksskatten få avdra vad som motsvarar varuskatten på det socker som åtgått vid tillverkningen. Ett genomförande av detta förslag skulle, beräknat på den nuvarande tillverkningen, motsvara en minskning av skatteintäkterna med ca 3 miljoner kronor för år. En sådan åtgärd skulle sannolikt, såsom i motionerna framhållits, kunna vara ägnad att något minska den väntade konsumtionsnedgången, och bortfallet av skatteintäkter skulle i följd härav måhända inte behöva bli fullt så stort som nyss angivits. Utskottet är emellertid inte berett att föreslå en så betydande avvikelse från de riktlinjer varom enighet nåtts som ett bifall till motionerna skulle innebära. Utvecklingen på området bör emellertid enligt utskottets mening följas med uppmärksamhet.

Utskottet finner inte heller i andra avseenden än de nu behandlade anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag i fråga om maltdrycker och läskedrycker.

Det i propositionen framlagda förslaget om höjning av skatten på cigaretter med ca 1,5 öre per styck biträdades av utskottet.

I samband härmed har departementschefen föreslagit att skatten på importerad tuggtobak skall sänkas till samma belopp som för här i riket tillverkad sådan tobak. Förslaget föranledes av att tobaksmonopolets tillverkning av tuggtobak är förlustbringande. Den föreslagna sänkningen skulle möjliggöra att den obetydliga konsumtionen av denna vara skulle — utan ökad skattebelastning för konsumenterna — kunna tillgodoses genom import.

I motionen II: 411 hemställes om avslag på propositionen i denna del, varvid hänvisas till att tillverkningens nedläggande skulle innebära arbetslöshet för de däri sysselsatta arbetarna.

Utskottet får med anledning av motionen framhålla, att tobaksmonopolet är skyldigt att bedriva sin verksamhet på rationellast möjliga sätt. Liksom varje annat industriföretag måste monopolet vara berättigat att nedlägga en icke lönsam tillverkning. Utskottet vill därför inte motsätta sig propositionsförslaget. Enligt vad utskottet inhämtat kommer nedläggandet att ske successivt på ett sådant sätt att arbetslöshet därav inte uppstår.

I fråga om elektrisk kraft för s. k. borgerliga behov föreslås i propositionen att energiskatten höjes från 5 till 7 procent. Mot detta förslag har utskottet icke någon erinran.

I anslutning till detta förslag har i motionen I: 319 yrkats att energiskatten på elektrisk kraft skall beräknas på kalenderår och icke, såsom

nu är föreskrivet, på ett beskattningsår som omfattar tiden 1/7—30/6. Motionären har vidare hemställt om sådan ändring i övergångsbestämmelserna som medger att samma skatteprocent tillämpas för de abonnenter, för vilka avläsning sker i anslutning till debitering omkring den 1 april, oberoende av om avläsningen ägt rum före eller efter den 19 mars 1958. Till stöd för detta yrkande anföres bl. a. att man därigenom kunde undvika att kraft-distributörerna skulle behöva tillämpa olika skattesatser vid samma debiteringstillfälle beroende på om avläsning äger rum före eller efter den 19 mars.

Utskottet får i anledning av det sistnämnda yrkandet erinra om att övergångsbestämmelserna i det nu framlagda förslaget har samma innebörd som övergångsbestämmelserna till energiskatteförordningen. Enligt vad utskottet inhämtat har elverken utan egentliga svårigheter kunnat bemästra övergångsproblemen i samband med energiskatteförordningens ikraftträdande. Om man skulle införa särskilda övergångsbestämmelser av den innebörd motionären förordat, skulle detta innebära att man av tekniska skäl skulle uppskjuta den nya förordningens ikraftträdande beträffande vissa abonnenter och således gynna dessa framför andra. Utskottet kan därför icke biträda motionärens yrkande i denna del. Vad angår önskemålet om omläggning av beskattningsåret torde denna fråga icke vara av den natur att den bör prövas i detta sammanhang. En så betydande teknisk förändring kan självfallet icke övervägas utan närmare utredning. Enligt vad utskottet inhämtat har man inom kontrollstyrelsen sin uppmärksamhet riktad på saken. Utskottet kan således icke heller förorda ett bifall till motionen i nu angivna hänseende.

I detta sammanhang torde även få behandlas de vid riksdagens början väckta motionerna I: 153 och II: 137. Motionärerna påpekar att den ursprungligen avsedda skattebelastningen på borgerlig kraft har ökat på grund av höjda taxor. Därför yrkas att sådana direktiv måtte utfärdas för skattens beräkning att densamma icke drabbar detaljabonnenterna med högre belopp än som ursprungligen avsågs.

Den i motionerna påtalade konsekvensen av skattens utformning skulle i och för sig kunna undvikas om man övergår till att beräkna skatten per kilowattimme i stället för procentuellt. Vid tillkomsten av energiskatteförordningen prövades ingående vilken av dessa båda beräkningsgrunder som borde väljas. Det befanns därvid att fördelarna med en procentuell skatt övervägde. Utskottet finner inte anledning att nu inta en ändrad ståndpunkt och kan därför inte tillstyrka motionerna.

I propositionen föreslås slutligen en höjning av lotterivinstskatten från 20 till 30 procent. Från skattehöjningen undantas vinsterna på premieobligationer och skattepremieobligationer. Övergångsbestämmelserna är så utformade att skattehöjningen inte skall drabba vinnare som vid lottköpet kunnat räkna med den hittillsvarande skattesatsen. Vad särskilt angår Penninglotteriet och Tipstjänst innebär förslaget, att den nya skattesatsen blir tillämplig på vinster, som blir tillgängliga för lyftning, d. v. s. till vinnarna utbetalas, först efter den 1 april 1958.

Utskottet biträder vad sålunda föreslagits.

De vid propositionen fogade författningsförslagen föranleder icke någon utskottets erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

I) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 53,

A) antaga de vid propositionen fogade förslagen till

1) lag om ändrad lydelse av 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror;

2) förordning angående ändrad lydelse av 14 § 1 och 3 mom. förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt;

3) förordning angående ändrad lydelse av 13 § förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maldrycker;

4) förordning om skatt å lagrat lättöl;

5) förordning angående ändring i förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker; samt

6) förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster; samt

B) besluta att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skall från och med den 20 mars 1958 hava den i propositionen föreslagna lydelsen;

II) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 153 av herrar Jonasson och Axel Emanuel Andersson samt II: 137 av herrar Eriksson i Bäckmora och Jönsson i Jämtlands Sikås,

2) de likalydande motionerna I: 317 av herr Helmer Persson m. fl. och II: 408 av herr Henning Nilsson i Gävle m. fl.,

3) de likalydande motionerna I: 320 av herr Lodenius och fru Svenson samt II: 413 av herr Dickson m. fl.,

4) de likalydande motionerna I: 321 av herr Aastrup och fru Gärde Widemar samt II: 412 av herr Kollberg,

5) motionen I: 319 av herr Hesselbom, ävensom

6) motionen II: 411 av herr Spångberg m. fl.

måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anført och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 4 mars 1958.

På bevillningsutskottets vägnar:

EDGAR SJÖDAHL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Hagberg, Eriksson, Spetz, Snygg, Gustaf Elofsson, Söderquist, Bengtson, Oscar Carlsson och Tage Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Sundström, Kollberg, Brandt, Nilsson i Svalöv, Allard, Kärrlander, Persson i Svensköp, Vigelsbo, Anderson i Sundsvall och fru Holmqvist.

Reservation

av herrar *Hagberg, Söderquist, Kollberg, Nilsson* i Svalöv och *Anderson* i Sundsvall, vilka

dels ansett att den del av utskottets yttrande, som börjar å s. 7 rad 10 uppifrån med orden »Ett genomförande» och slutar å s. 7 rad 21 uppifrån med orden »och läskedrycker» bort ha följande lydelse:

»De i förevarande proposition nr 53 liksom de i propositionen nr 50 tidigare framlagda och av riksdagen behandlade förslagen om vissa skattehöjningar är ett resultat av överenskommelser som träffats mellan företrädare för politiska partier. Vid sådant förhållande anser utskottet sig sakna anledning att föreslå någon annan avvägning av beskattningen än vad som framgår av den träffade överenskommelsen. I detta sammanhang bör emellertid uppmärksammas ett annat problem, som icke avser någon ändring i egentlig mening i skatteavvägningen utan gäller en teknisk fråga, nämligen att undvika den dubbelbeskattning som uppkommer för vissa läskedrycker till följd av sockerskatten.

Läskedryckerna beskattades ursprungligen med 10 öre per liter år 1940. I propositionen nr 53 föreslås nu en höjning från senast gällande skatt av 21 öre per liter till 33 öre per liter. Det kan med fog befaras, att redan denna skattehöjning, som drabbar ganska priskänsliga varor, kommer att medföra en påtaglig konsumtionsminskning. Med hänsyn härtill torde det inte vara försvarligt, att genom sockerskatten dubbelbeskatta söta läskedrycker.

Enligt förordningen om varuskatt gäller sedan 1941 den principen, att vara som beskattas enligt denna förordning, icke skall belastas med eventuell liknande skatt på råvaran. Vid införandet av ett punktskattesystem bör man tillse, att denna princip är genomgående, enär annars risk förefinnes att systemet genom beskattning av råvaran skulle få en snedvridande effekt.

Med hänsyn härtill föreslår utskottet att en bestämmelse införes i läskedrycksförordningen, svarande mot den bestämmelse i detta avseende som finnes i varuskatteförordningen och genom vilken företagarna i sina deklARATIONER rörande läskedrycksskatt skulle medges göra avdrag för erlagd skatt å socker, som visas vara förbrukat vid läskedryckstillverkningen. Då priset på läskedrycker härigenom kan hållas lägre, torde minskningen i inkomster

av sockerbeskattningen motvägas av ökade inkomster av läskedrycksbeskattningen.

I övrigt har utskottet inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag i fråga om maldrycker och läskedrycker.»

dels ock under åberopande av det anförda hemställt,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 321 av herr Aastrup och fru Gärde Widemar samt II: 412 av herr Kollberg under punkten I A 5) bort antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker med den ändring av 7 § 1 mom., som framgår av det i nyssnämnda motioner intagna författningsförslaget.